

Duurzame verbindingen, samen ondernemen

Jaarplan 2026

December 2025

Inhoud

Inleiding	3
Visie Greenport	4
Terugblik 2025	5
Jaarplan 2026	7
Thema Ruimte	8
Thema Kennis en Innovatie	10
Thema Verduurzaming	12
Thema Arbeid en Onderwijs	15
Thema Brede Welvaart	20
Netwerkactiviteiten	21
Financiering	22
Bestuur en rapportage	23

Inleiding

In dit document beschrijven we op hoofdlijnen de doelen, thema's en activiteiten waar het Greenport/team in 2026 mee aan de slag gaat.

Om de veranderingen die de maatschappij vraagt en om de veranderingen die voorkomen vanuit autonome ontwikkelingen in de maatschappij te vertalen naar de Greenport Duin- en Bollenstreek is een gezamenlijke aanpak vanuit bedrijfsleven, onderwijs en overheid nodig (triple helix). Dat is waar wij als Greenport voor staan: wij creëren en onderhouden een netwerk dat de sector en de regio verder helpt. Door initiatief te nemen, initiatieven te laten groeien en te verbinden, door deze activiteiten zichtbaar te maken en resultaten tastbaar te maken nemen wij de omgeving mee.

We doen dit voor de Duin- en Bollenstreek, samen met de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk, provincie Zuid-Holland (hierna: PZH), Economic Board Duin- en Bollenstreek (hierna: EBDB), de Greenports Aalsmeer en Boskoop, onderwijs- en kennisinstellingen (in, om en buiten de streek) en

het bedrijfsleven (toelevering, productie en handel). Met ons gezicht naar de samenleving. Dus in samenwerking met ngo's, zoals het Cultuur Historisch Genootschap, Alliantie Bollenstreek, milieuorganisaties, Circulair West, ANLV Geestgrond en vele anderen. We zijn immers onderdeel van een ecosysteem dat verder rijkt dan onze directe stakeholders.

De Duin- en Bollenstreek is een uniek gebied, voor iedereen in binnen- en buitenland direct als zodanig herkenbaar door haar combinatie van landschapselementen en natuur, door de aard van haar bedrijvigheid en door de rijke historie. Dat unieke karakter, waarin het mooi wonen, werken en recreëren is, en waar de sierteelt een belangrijk onderdeel van uitmaakt willen we behouden. Dat betekent de stappen zetten die hieraan bijdragen en combinaties maken waarin een gezonde economie samengaat met een gezonde ecologie én die leidt tot brede welvaart waar ieder in de streek aan bij kan dragen en uit kan putten. Dan gaat het over inkomen, welbevinden, gezondheid, kansen, onderwijs, werken, wonen en recreëren.

Visie Greenport Duin- en Bollenstreek

Juist in een gebied als de Bollenstreek waar wonen, werken, recreëren en de natuur nauw verbonden zijn, is een integrale aanpak nodig. Vrijwel in alle gevallen, of het nu gaat om het aanleggen van nieuwe wegen of het verduurzamen van bedrijfsactiviteiten, raakt dit andere facetten. Dat vraagt om een helder inzicht in zowel de uitdagingen, als de verschillende oplossingen zodat de belangen goed tegen elkaar afgewogen worden in de besluitvorming van ondernemingen, overheden en kennisinstellingen in het gebied. Greenport Duin- en Bollenstreek draagt hieraan bij.

Wij zien de sierteelt als een belangrijke drager van de economie en van brede welvaart in deze streek. Wij kijken vanuit breed perspectief: welvaart en welzijn in de regio, duurzaamheid in de breedste zin van het woord en voldoende innovatie, rendement en

financieringsmogelijkheden om (de noodzakelijke) stappen hierin mogelijk te maken.

We werken vanuit de visie dat deze streek niet de grootste is, als het gaat om het areaal sierteelt, maar groot is in de bijdrage (kennis, kunde en handel) die ze voor de totale sector biedt in Nederland en voor haar inwoners op het gebied van wonen, natuurwaarde, werken en recreëren. Ook internationaal staat deze streek op de kaart.

In het schema hieronder staan de belangrijkste thema's en doelstellingen op hoofdlijnen.

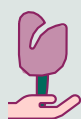
De activiteiten die we vandaag ontplooiën doen we met het oog op de lange(re) termijn, om de sierteeltsector in deze regio een gezonde toekomst te laten houden. Met de lange(re) termijn bedoelen wij de wereld van 2030, 2040, 2050 en verder.

DUURZAAM VERBONDEN

Ondernemen

- Ruimte voor (nieuw) ondernemerschap (fysiek en mentaal)
- Voldoende talent beschikbaar
- Woonruimte internationale medewerkers
- Innoverende manieren van samenwerken

Duurzaamheid

- Energietransitie
- Circulariteit
- Water en bodem verbeteren
- Slimme(re) verkeersstromen
- Biodiversiteit

Onderwijs & onderzoek

- Bekend maakt bemind: Verliefd op de Duin- en Bollenstreek
- Verbinden groen en niet-groen onderwijs met het bedrijfsleven
- Leren van en in de streek
- Regionale kennispartijen verbinden

Brede regionale welvaart

- Leefbaarheid
- Gelijke kansen arbeidsmarkt
- Bollenstreektoerisme met nieuwe verdienmodellen
- Cross-overs tussen verschillende sectoren in de regio

Terugblik 2025

Het jaar 2025 was voor de Greenport Duin- en Bollenstreek een enerverend jaar. Een aantal wisselingen van de wacht op bestuursniveau en gesprekken over samenwerking met de EBDB hebben aandacht en tijd gevraagd, maar ook veel opgeleverd. Er staat een Greenport met een sterke verankering in de sierteeltsector in de Bollenstreek. Met de EBDB is een gezamenlijk jaarprogramma opgesteld voor 2026 en is er goed contact over de onderlinge samenwerking.

De aandacht voor interne zaken is niet ten koste gegaan van de aandacht voor de concrete activiteiten en projecten in 'het veld'. Het belangrijke project Regiocertificering is fors opgeschaald met veel betrokkenheid van ondernemers.

Op gebied van innovatie, arbeid en onderwijs zijn met de toekenning van de Regio Deal en subsidie voor onze Human Capital Agenda grote budgetten beschikbaar gekomen om de komende jaren bij te dragen aan groei van kennis, bewustwording en innovatie in de Greenport en daarmee aan de transformaties naar de toekomst.

Ook is een behoorlijke subsidie toegekend (en ligt er één in het verschiet) waarmee we onze proefvelden in de streek voor onderzoek naar duurzamere teelten de komende jaren kunnen voorzetten.

Het harde werken om te komen tot een Regio Deal samen met de gemeenten en andere Greenports is beloond. Daardoor komen we samen de Greenports Aalsmeer en Boskoop tot een gezamenlijk programma in de (toegekende) Regio Deal Sierteeltregio die vanaf januari van start gaat en dan drie jaar gaat lopen. Met overheden, onderwijsinstellingen en sectororganisaties is constructief samengewerkt en samen opgetrokken om de toekomstbestendigheid van de sierteeltsector te versterken met behoud van de woonaantrekkelijkheid en de landschappelijke kwaliteit. De herziene Inter Gemeentelijke Structuurvisie, die waarschijnlijk wordt vastgesteld en dan Programma Landelijke Gebied en Duurzame Greenport heet, gaat daar aan bijdragen.

Ook de Publiek Private Samenwerkingsprojecten waar wij in deelnemen dragen bij aan een duurzame sierteeltsector met voldoende verdienvermogen en een gezondere leefomgeving.

De toegevoegde waarde van de Greenport in het zijn van een katalysator van strategische projecten om in te spelen op de kansen en uitdagingen 'van morgen' is in 2025 duidelijk tot uiting gekomen. Dit zal in 2026 verder versterkt worden. Dat kunt u in dit Jaarplan op iedere pagina nalezen.

Financiering en begroting

De activiteiten en projecten van Greenport Duin- en Bollenstreek zijn in 2025 financieel mogelijk gemaakt dankzij de volgende bijdragen:

Bedrag (EUR)	Partij	Project/activiteit
180.000	Bollenstreekgemeenten	Governance en netwerkactiviteiten
110.000	Provincie Zuid-Holland	Projectengeld
400.000	Provincie Zuid-Holland	Project Regiocertificering
25.000	Economic Board Duin- en Bollenstreek	Project Regiocertificering
20.000	St. Bloembollenonderzoek	Project Regiocertificering
4.500	Land- en Tuinbouworganisatie Nederland	Project Regiocertificering
15.000	Keukenhof	Project Regiocertificering
20.000	Hoogheemraadschap van Rijnland	Project Regiocertificering
250.000	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Project(en) Proefvelden
230.000	Economic Board Zuid-Holland	Human Capital Agenda
6.200	Rabobank	FUTURE
30.000	Provincie Zuid-Holland	Project Regio Deal Sierteelt
30.000	Provincie Zuid-Holland	Tuinbouwondernemersprijs
20.000	Provincie Zuid-Holland	Project Visie 2050 - Bollenscenario's
1.340.700	Totaal	

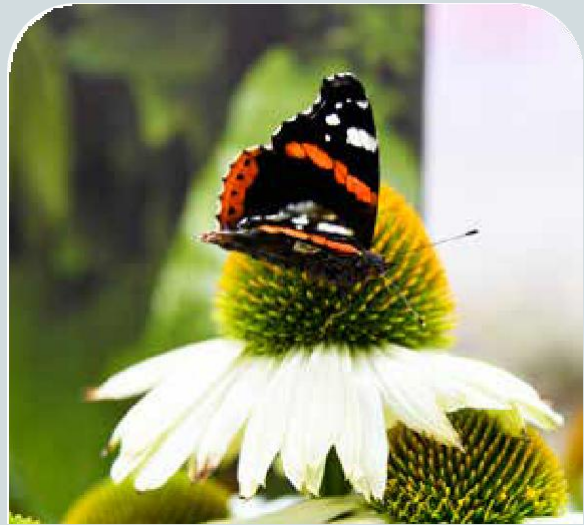
Jaarplan 2026

De statutaire doelstelling is: "Het behouden en versterken van de van de economische en duurzame prestaties van de sierteeltsector in de breedste zin van het woord en van de sectoren die daarmee verband kunnen houden, met behoud van de woon-aantrekkelijkheid en de landschappelijke kwaliteit."

De belangrijkste uitdagingen in de Greenport Duin- en Bollenstreek liggen op het vlak van:

- Ruimte
- Kennis en innovatie
- Verduurzaming
- Arbeid
- Brede welvaart

Het Jaarplan 2026 is dan ook rond deze thema's opgebouwd.

Thema Ruimte

Iedere vierkante meter in de streek is benut en iedere meter is gewild om op te telen, om deze terug te geven aan de natuur, als waterberging, voor (bedrijfs)huisvesting, de energievoorziening of om een scala aan andere redenen. Daarnaast hebben we te maken met historie, denk aan de ontsluiting over de weg, maar ook aan veranderende inzichten en wensen vanuit de maatschappij op het gebied van duurzaamheid, natuur, kwaliteit van leven en wonen.

Dit vraagt om:

- Creativiteit; het combineren van functies zoals bij ondergrondse waterberging of watervoorziening, of slimme logistiek;
- Een helder inzicht; feiten en wensen in beeld brengen;
- De durf om de stappen te maken naar de toekomst; zo vraagt extensiever telen (minder milieubelasting) om meer oppervlakte en kost groen-blauwe dooradering (het gewenste netwerk van natuurlijke elementen in een landschap) wellicht teeltruimte en is deze mogelijk te winnen door een slimmere inrichting.

Wij zien het als onze rol om te zoeken naar slimme(re) combinaties van grondgebruik (dual-use: denk aan waterberging gecombineerd met teelt) en het aan de orde durven stellen van waarden die verder gaan dan een bedrag per vierkante meter, namelijk natuurwaarde, waarde in het economisch systeem en cultuurwaarde. Het ontwikkelen en uitvoeren van projecten rondom ruimte is een zaak van lange adem en een duidelijke visie. Een mooi voorbeeld is 'vrijwillige kavelruil'. De LTO en KAVB kring, de Greenport Ontwikkeling Maatschappij en wij werken hierin samen met Stichting Kavelruil.

. Op deze manier kunnen we ondernemersdoelen (betere verkaveling, groter bouwblok) koppelen aan natuurdoelen als verbetering van de biodiversiteit en verbetering van de waterkwaliteit (en beschikbaarheid). Ons doel: ruimte voor de volgende generatie ondernemers met als opdracht: duurzaam ondernemerschap ingepast in de omgeving.

Het ligt in de lijn der verwachting dat Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport wordt vastgesteld. Dit is de opvolger van de Intergemeentelijke Structuur Visie (hierna: ISG) van de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. Daarmee wordt het kader geactualiseerd waarin de ruimtelijke ontwikkeling en herstructurering van de land- en tuinbouw wordt vormgegeven in dit gebied. GOM heeft de rol als regionaal ontwikkelbedrijf. Greenport Duin- en Bollenstreek levert input voor het beleid in de ISG.

Daarnaast stimuleren wij initiatieven die leiden tot een slimmer gebruik van de ruimte of initiatieven die ruimte kosten, maar per saldo waarde toevoegen.

PILOT MET VRIJWILLIGE RUILVERKADELING

Deze pilot wordt met LTO en KAVB en GOM en Stichting Kavelruil gecontinueerd. Kleine stapjes die leiden tot een betere verkaveling en die die bijdraagt aan de doelen op het gebied van duurzaamheid.

Greenport Duin- en Bollenstreek zal hierbij als verbinder en gesprekspartner acteren.

VISIE 2050

Het op te starten traject: Visie 2050 (samen met de Provincie Zuid-Holland) geeft een extra gelegenheid om samen met de ondernemers scherp te krijgen wat de ruimtebehoefte kwalitatief en kwantitatief zal zijn en hoe we hier gezamenlijke op in kunnen spelen.

Hierbij gaan we met ondernemers in gesprek over toekomst van de bedrijven: wat zijn de toekomstperspectieven van de bedrijven? Wat hebben de toekomstbestendige bedrijven nodig? Waar verdienen deze bedrijven in 2050 hun geld mee? Wat betekent dit voor het ruimtegebruik in de streek?

Doel

Vanuit de Visie 2050 kunnen we verder vormgeven aan thema's als: waterberging, huisvesting internationale medewerkers, mogelijkheden om te recirculeren of bijvoorbeeld voor biomassavergisting, lokale energieopwekking en -clustering en agro-toerisme. Dit vraagt om een open blik en creativiteit. We willen zicht hebben op de bedrijven die verder willen (en hoe), maar ook op mogelijkheden die gaan ontstaan.

Betrokken partijen

Greenport Duin- en Bollenstreek, LTO Duin- en Bollenstreek, KAVB Kring Bloembollenstreek, de gemeenten in de streek, PZH en GOM.

Thema Kennis en innovatie

De streek heeft van oudsher veel kennis op het gebied van sierteelt. Deze kennis is aanwezig bij toeleveranciers, productiebedrijven, handelsbedrijven en instellingen die voor de sierteelt werken, zoals Hobaho, CNB, de Bloembollenkeuringsdienst en Royal Flora Holland (Rijnsburg). Andere pijlers in de streek zijn horeca, toerisme en het space cluster. Deze sectoren passen zich aan, maar dit gaat (te) langzaam. Kruisbestuiving tussen deze sectoren is er: denk aan toeristen die op Keukenhof afkomen en in de streek blijven, maar ook aan drone- en sensortechniek die bij Unmanned Valley in Katwijk wordt ontwikkeld, mede ten dienste van de sierteeltsector.

Wat maakt dat innovatie in de sierteelt sneller en beter kan in de streek?

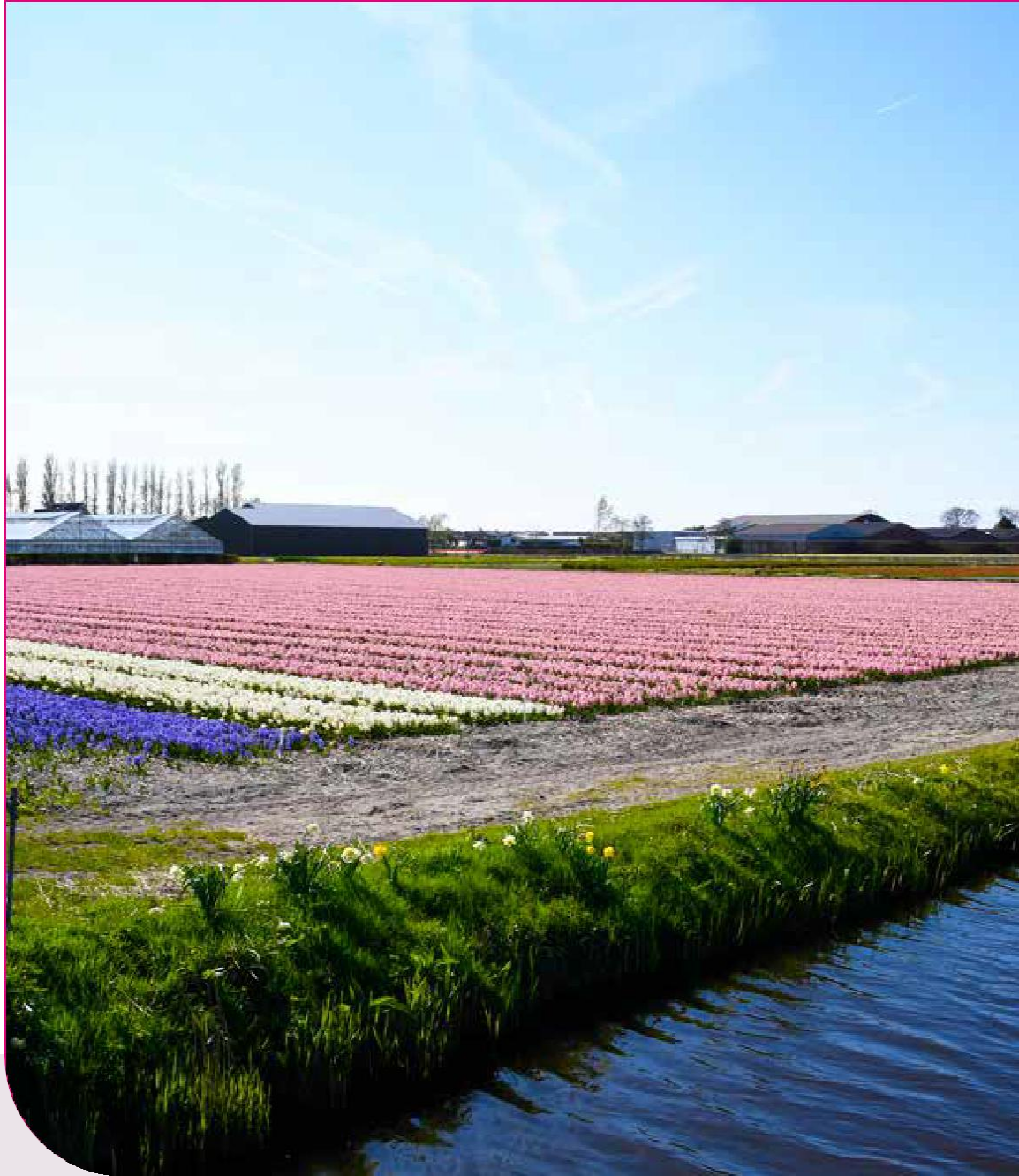
- Veel activiteiten zijn grond- en ruimte gebonden (denk aan daarbij aan teeltgrond, maar ook aan bedrijfsgebouwen en vaak kan maar één teelt van een bepaald gewas plaatsvinden in een jaar op deze grond);

Het gaat veelal om langjarige investeringen, door verandering tijd vergt;

- Een andere oorzaak is te vinden in de kleinschaligheid van de bedrijven; veelal betreft het kleine familiebedrijven, waar opvolging niet altijd - meer - vanzelfsprekend is.

We zien kennis en innovatie niet als doelen op zich, maar als factoren die verandering faciliteren. Onze aanpak: het verbinden van kennis- en innovatiepartijen (vaak kennisinstellingen en toeleveringsbedrijven) met ondernemers, ervoor zorgen dat goede en duidelijke afspraken worden gemaakt. Wij zien de ontwikkeling van een 'clubhuis', of 'hub' in de streek als een belangrijke bron van innovatie en kennisdeling en we zetten daar vol op in, als nieuwe mogelijkheid analoog aan andere regio's waar dit al gerealiseerd is en zich bewezen heeft. Als voorbeelden: de Fruittech Campus in Geldermalsen, Bioscience Park in Leiden en Space Campus in Noordwijk.

PROEFVELDEN

Proefvelden in de Duin- en Bollenstreek zijn gebieden waar onder andere de Greenport Duin- en Bollenstreek onderzoek doet naar nieuwe teeltmethoden, duurzaamheid en het behoud van het bollenteeltareaal. Dit omvat innovaties in de landbouw, zoals het vermijden van chemische gewasbeschermingsmiddelen en maatregelen tegen klimaatverandering, met als doel de sector te verduurzamen en de leefomgeving te verbeteren. Er is een EIP-subsidie van EUR 500.000 toegezegd voor financiering van deze proefvelden de komende 3 jaren.

In 2026 zal daarnaast een subsidie voor Experimenteerlocaties worden aangevraagd ter grootte van EUR 5.500.000, verdeeld over 5 jaar met de steun van 15 partijen.

PPS-projecten

Greenport Duin- en Bollenstreek neemt in 2026 deel aan een drietal publiek-private samenwerkingen: PPS Aaltjes, PPS Missing Link Hyacint en Kennis op Maat. Deze projecten dragen bij aan een verdere verduurzaming van de teelt in de Bollenstreek.

Thema Verduurzaming

Vanuit ontwikkelingen als klimaatverandering en een toegenomen milieubewustzijn vraagt de samenleving om wonen in een schone omgeving, meer aandacht voor de natuur, een duurzame energievoorziening, duurzaam transport en duurzame productie.

Productieprocessen die een lager, geen, of juist een positief milieueffect hebben op hun omgeving. Daarmee is duurzaamheid onderdeel geworden van de meeste bedrijfsstrategieën, wordt hierover meer gerapporteerd en is dit niet meer weg te denken uit onze realiteit. Ook in het nieuws is duurzaamheid niet meer weg te denken. Denk aan reportages over het gebruik van chemische gewasbescherming in de sierteelt en de rechtszaak in Drenthe rondom gewasbescherming, maar ook reportages over arbeidsomstandigheden en huisvesting van internationale medewerkers. Duurzaamheid koppelen we ook aan duurzame inzetbaarheid van ondernemers en medewerkers en daarmee aan de gezondheid van de mens (medewerker, ondernemer, bewoner) en diens omgeving.

Schone en circulaire sierteelt

Aan de eisen op het vlak van gewasbescherming (emissies) wordt niet altijd voldaan. Aan mogelijke oplossingen wordt gewerkt, denk aan het inkruisen van ziekteresistenties, de omschakeling naar groene middelen en precisielandbouw en de overgang naar nieuwe teeltsystemen. Onze ambitie: een schone en circulaire sierteelt in de streek.

Energietransitie

In de streek liggen kansen om aan de energietransitie invulling te geven. Het project Aardwarmte Rijnland is hier een voorbeeld van. De noodzaak om te veranderen neemt toe.

Duurzaamheid

Ook in onze Greenport geldt dat de economie is opgebouwd uit veel kleine(re) bedrijven die over

het algemeen geen Chief Duurzaamheids Officer hebben, maar zich wel bewust zijn van duurzaamheid en die van goede wil zijn. Vanuit Greenport Duin- en Bollenstreek zorgen we samen met EBDB en kennis- en adviesdiensten dat de koppeling gemaakt wordt tussen opgaven en verandering. Een mooi voorbeeld van samenwerken is Regiocertificering waarin telers, PZH, Hoogheemraadschap van Rijnland en kennispartijen samen gaan optrekken. Dit project wordt breed gedragen door o.a. telers, KAVB, LTO, PZH en Greenport Duin- en Bollenstreek. Het doel is om samen de duurzaamheidsdoelen (waaronder waterkwaliteit, biodiversiteit en bodemkwaliteit) te halen die vanuit de overheid gesteld zijn en daar gezamenlijk over te communiceren met de omgeving.

De Duin- en Bollenstreek is iconisch waardoor zij vele bezoekers aan trekt. Door haar ligging tussen veel kennisinstellingen en door de combinatie van teelt en handel, kan zij de toonzaal zijn van verduurzaming en innovaties aan de wereld. Dit is haar bestaansrecht op langere termijn.

ENERGIE

Doel

Als sierteeltsector stappen zetten naar minder gebruik, effectiever gebruik van energie en naar niet-fossiele energiebronnen.

- Haalbaarheid van aardwarmte voor telers in het glastuinbouwgebied Trappenberg-Kloosterschuur (Rijnsburg) en voor bollentelers nagaan en de kansen die dit biedt.
- Acteren als gesprekspartner en bijdragen aan nieuwe projecten die oplossingen aandragen, zoals verplaatsbare zonne-energie op water, off-the-grid-oplossingen, of het elektrificeren van tractoren. Ook in het kader van netcongestie terugdringen.

WATER/ BODEM/ GEWASBESCHERMING/ REGIOCERTIFICERING

Doel

Voldoen aan huidige en komende wetgeving op het gebied van bodem en water door verdere uitrol en opschaling van Regiocertificering.

De bollensector in de Duin- en Bollenstreek is toonaangevend in de wereld en loopt voorop als het gaat om duurzaamheid en technologische ontwikkelingen. Om de prestaties op het gebied van plantgezondheid, waterkwaliteit, bodemkwaliteit, biodiversiteit, energie en klimaat zichtbaar te maken is het plan ontstaan om Regiocertificering te ontwikkelen en op een gestructureerde en inzichtelijke wijze de doelen van het Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) te gaan halen. Regiocertificering is ook een aanpak om gezamenlijk als telers verder te verduurzamen. Door de actualiteit en de transitie van het landelijk gebied in de komende jaren is het van groot belang voor de sector om richting de overheid en maatschappelijke organisaties inzicht te bieden in de stand van zaken en manier waarop de grote opgaven voor de komende tijd gehaald gaan worden.

Provincie Zuid-Holland heeft Regiocertificering omarmd en maakt de uitwerking mede mogelijk.

Regiocertificering dient, zoveel mogelijk op basis van bestaande registraties, de duurzaamheidsprestaties van telers inzichtelijk te maken. Met behulp van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) wordt duidelijk wat de invloed is van de bedrijfsvoering op de biodiversiteit van het bedrijf en in de omgeving. Door het verzamelen en analyseren van individuele bedrijfsgegevens, wordt de inzet van telers voor milieu, klimaat, natuur en landschap op een uniforme en integrale manier gemonitord en gecertificeerd.

Het instrument Regiocertificering is wellicht landelijk toepasbaar. Daarbij geldt dat de opgaven op het gebied van waterkwaliteit, klimaat en natuurherstel verschillen per gebied. Voor de initiatiefnemers is het nu eerst van belang om te focussen op de bollenteelt en alle open grond sierteeltbedrijven van de gehele Duin- en Bollenstreek, van Vogelenzang tot Wassenaar.

Resilient Delta in de Regio Deal kan hier aan bijdragen door de impact van klimaatverandering in kaart te brengen met het handelingsperspectief voor kwekers.

Initiatiefnemers

Regiocertificering is een initiatief van Simon Pennings (kringvoorzitter KAVB Bloembollenstreek), Greenport Duin- en Bollenstreek en KAVB in overleg met provincie Zuid-Holland, Keukenhof, LTO Noord, Anthos, gemeenten en waterschap Hoogheemraadschap van Rijnland.

VERPAKKINGEN/GRONDSTOFFEN/ RESTSTROMEN

Doel

Vergroten van de bewustwording rondom dit thema: Wat zijn de mogelijkheden? Wat zijn eisen en wat kan een ondernemer hier zelf aan doen? Dit sluit aan op de ambitie van PZH om in 2050 volledig circulair te zijn en een 50% reductie in 2030 te halen.

Doel

Partijen verbinden die dit in de regio pilots of projecten op willen zetten of willen doorontwikkelen en hier een podium aan geven. We volgen in dit thema andere Greenports en Circulair West en de EDBD, die op dit vlak leidend(er) zijn. De Regio Deal gaat hiertoe kansen bieden.

Onze missie

Die kennis helpen verspreiden en nieuwe initiatieven in de streek aanwakken en stimuleren, onder meer door een bijeenkomst of workshop te organiseren.

Thema Arbeid en onderwijs

De regio vergrijsst als gevolg van demografische ontwikkelingen. Deze vergrijzing brengt een verandering in de arbeidsmarkt met zich mee. Jonge generaties kijken anders naar werk dan voorgaande generatie. Zij zien werk niet als doel, maar ook als middel om daarmee ook hun persoonlijke ambities vorm te geven. Om die reden zijn bedrijven met een sterke identiteit en die bijdragen aan hun omgeving, gewilder bij deze generatie. Greenport ziet dit spoor als een kans!

Van oudsher kent de Duin- en Bollenstreek veel seizoensarbeid die veelal wordt ingevuld door internationale medewerkers. Als we dit willen als samenleving, omdat we deze pieken

niet zelf in kunnen of willen vullen, schept dit ook een verantwoordelijkheid. Medewerkers in het algemeen, en dus ook de internationale medewerkers, hebben recht op goede huisvesting en ontspanningsmogelijkheden. Transparantie en goede arbeidsomstandigheden zijn onderdeel van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarbij moet in acht worden genomen dat de toestroom vanuit andere landen niet vanzelfsprekend is aangezien de welvaart daar stijgt. Dus ook vanuit deze optiek is dit de route naar voren.

Minder handen

Het tweede spoor is een gevolg van bovenstaande: verder automatiseren. Hierdoor is repeterende en zware arbeid minder nodig.

Automatisering en nieuwe technologie gaan ons helpen in de verduurzamingslag die gemaakt moet worden. (Sensor)Technologie kunnen we inzetten voor precisielandbouw (onkruidbestrijding met robots). Of het eerder waarnemen, en dus gericht bestrijden, van schimmels en ziekten. De kracht van de natuur samen laten werken met techniek betekent dat we nog meer dan nu in moeten zetten op verbindingen tussen technologie in de streek (binnen bedrijven en met instellingen als Unmanned Valley en het Space

Cluster) en als gevolg daarvan moeten zorgen voor voldoende interesse in groen en techniek bij jongeren. Greenport ziet kansen wanneer bedrijven deuren openzetten, stages en leerwerktrajecten aanbieden en modern werkgeverschap omarmen waarbij medewerkers niet als kostenpost gezien worden maar als het belangrijkste op de balans, namelijk Human Capital. Dit gedachtengoed leeft breed en wij willen hier de schijnwerper op blijven zetten en dit stimuleren.

Human Capital Agenda

Na veel bijeenkomsten, interviews en onderzoek is de Human Capital Agenda Sierteeltregio Boskoop en Duin en Bollenstreek opgesteld. Zij biedt een langetermijnvisie en actieplan om de beschikbaarheid, ontwikkeling en inzet van personeel binnen de sierteeltsector te versterken. Deze is samen met Greenport Boskoop en met financiële ondersteuning van Holland Rijnland tot stand gekomen.

Doel

De regio wil koploper worden én blijven in levenslang ontwikkelen binnen bedrijven. De agenda richt zich op het mogelijk maken van de overgang naar een circulaire en digitale economie. Er wordt gestreefd naar een arbeidsmarkt waar talenten optimaal

worden benut. De agenda wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en overheden.

Budget

De totale begroting behelst bijna 3 miljoen euro (door de inzet van de Regio Deal) die voor ongeveer de helft in de Duin- en Bollenstreek ingezet zal worden. In 2026 zal voor 600.000 euro aan projecten worden uitgevoerd met een cofinanciering van 50.000 euro vanuit de begroting van de Greenport.

Rol

Greenport Duin- en Bollenstreek is de initiatiefnemer en trekker van de Human Capital Agenda in de Bollenstreek

Campusvorming

Onder de paraplu van de Human Capital Agenda en Regio Deal zal deze campus in 2026 opgezet worden in de vorm van een programma waar commitment voor is en op een bestaande locatie. De koppeling met onze experimenteerlocaties ligt voor de hand

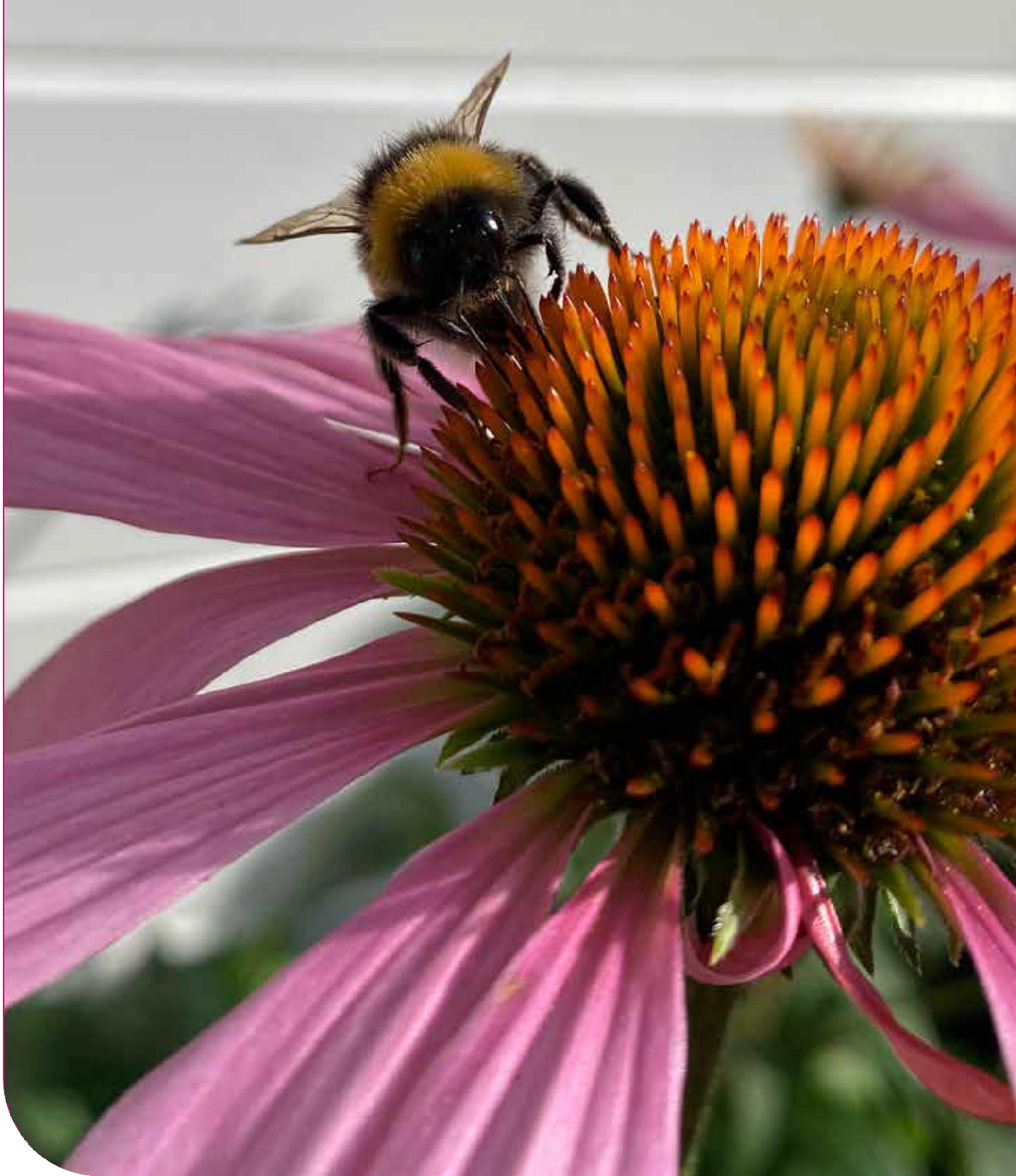
Partijen

De EBDB is trekker van dit project. Andere betrokken partijen zijn Greenport Duin- en Bollenstreek, onderwijs- en kennispartijen, een vertegenwoordiging van het bedrijfsleven in de

streek en partijen met kennis over het opzetten van campusvorming zullen deze campus gezamenlijk opzetten. De Regio Deal biedt hier een uitstekend platform voor.

Rol

Onze rol zal worden besproken met het deelnemend consortium. Wij zien de campus als een belangrijke drager van innovatie en kennisdeling in de regio en zullen dan ook actief en prominent bijdragen aan de totstandkoming van de campus.

HUISVESTING INTERNATIONALE MEDEWERKERS

Volgende en kwalitatief goede huisvesting voor internationale medewerkers in de streek is voor de Greenport een belangrijke ambitie. Deze ambitie is wel breder dan de land- en tuinbouw. Daarom verwachten wij hierin een trekkersrol voor de EBDB en zal Greenport Duin- en Bollenstreek op verzoek bijdragen met kennis en netwerk.

DIRECTEUR VOOR 1 DAG

In 2023 deden we voor het eerst mee aan Directeur voor 1 Dag. Een laagdrempelige manier voor hbo en wo studenten - niet per se uit groen onderwijs - om een dag te ervaren hoe het eraan toe gaat binnen een bedrijf in de rol van directeur. Voor bedrijven een mooie kans om te ervaren hoe een jongere naar vraagstukken en de organisatie kijkt. Vanuit onze Greenport deden deze eerste editie zeven groene bedrijven mee: Keukenhof, Hobaho, Royal Van Zanten, Royal de Ree, Copijn/AW Groep, Hogervorst en JUB Holland. We gaan hier ook in 2026 weer mee door.

FUTURE BOLLENSTREEK

We willen de komende jaren jongeren ook laten aansluiten op netwerken buiten het eigen bedrijf. Voor veel kleinere bedrijven in de streek is dit niet weggelegd. Samen met AW Groep en Watertoren Bollenstreek hebben we FUTURE Bollenstreek ontwikkeld: een concept waarin deze doelgroep elkaar ontmoet en er een nieuw netwerk ontstaat (over de sectoren heen), wat leidt tot inspiratie en brede betrokkenheid. Vanaf 2026 is Greenport geen trekker meer van FUTURE. We willen dit onderbrengen bij Stichting Vier de Lente. De kosten die in 2026 nog gemaakt worden, worden grotendeels of volledig door Rabobank-subsidie (laatste jaar) worden gedekt.

Vier de Lente

De afgelopen jaren is een festival georganiseerd waarbij de streek verbonden is met muziek. Voor ons een mooi podium voor de Tuinbouw Battle en de Bollenjongens. Inmiddels is een stichting Vier de Lente opgezet waarmee wij graag in gesprek gaan om dit podium in te zetten, onder andere voor FUTURE.

Brede welvaart

We kennen allemaal de voorbeelden van industrieën die verdwenen zijn in Nederland met als gevolg: een grote maatschappelijke impact. De effecten duurden generaties voort. Gelukkig staat onze regio er beter voor, maar we moeten blijven transformeren om te voorkomen dat dit lot deze regio treft.

De uitdagingen die hier spelen zijn anders, maar hebben ook parallellen: als de basis te smal is ben je kwetsbaar. De oplossing ligt in de diversiteit van organisaties. Daarmee bedoelen we een veelkleurig netwerk waarin we de antwoorden op de vragen van vandaag en morgen kunnen vinden en samen kunnen vormgeven. Dus traditionele

bedrijven die samenwerken met bedrijven met innovatiekracht, maar ook nieuw-denkers en andersdenkenden op het gebied van circulariteit, nieuwe vormen van landschapsbeheer, en die daar andere vormen van leiderschap in betrekken, ook van buiten de regio. Het vraagt om bestuurlijk lef om die transformatie mogelijk te maken. In de Regio Deal Sierteelt wordt dat bestuurlijke lef vertaald naar projecten die bijdragen aan de brede welvaart in de Duin- en Bollenstreek. Greenport Duin- en Bollenstreek speelt een belangrijke rol in de uitvoering van deze Regio Deal.

Netwerkactiviteiten

Als Greenport Duin- en Bollenstreek onderhouden we een relevant netwerk. Door bijeenkomsten te volgen en te organiseren en kennis te maken met partijen in de regio, en daarbuiten, zijn we in staat onze rol als verbinder vorm te geven. Ons netwerk bestaat uit ondernemingen en hun vertegenwoordigers, overheden, onderwijs en ngo's. Meestal binnen de streek, maar ook daarbuiten. Denk daarbij aan de Amsterdam Green Campus, de andere Greenports, PZH en de RVO als voorbeelden. Dit kost tijd, maar zorgt voor draagvlak en impact. Het zorgt er ook voor dat we geen dubbel werk doen, door een goede afstemming. Zonder een goede communicatie blijft dit ongemerkt, daarom brengen wij maandelijks een nieuwsbrief uit, zijn we te vinden op LinkedIn, Instagram en Facebook en sturen wij persberichten uit. Ook onze partners zijn belangrijk voor publiciteit. We onderhouden nauw contact met ze. Het onderhouden van dit netwerk en de lopende communicatie kost 1,5 dag per week voor de programmamanager en de communicatiemedewerker. De andere inzet betreft uitvoerende/coördinerende taken in projecten/evenementen. We zien dat de vraag groter is en we nu begrensd zijn in onze capaciteit. In 2025 is daarom een start gemaakt met uitbreiding van het communicatieteam voor specifieke projectcommunicatie.

Voor het komende jaar gaan wij uit van de volgende bezetting:

- Programmamanager: Maarten Prins, 24 uur per week;
- Communicatie en evenementen: Eva van der Kwast, 20 uur week; en Young Digitals
- Communicatie Regiocertificering: Helga van Marrewijk, ca. 4 uur per week
- Projectcommunicatie HCA: nader in te vullen, ca. 8 uur per week
- Projectleider diverse projecten: Harmen van Dam, 12 uur per week.
- Projectadministratie en boekhouding: Gulia Alijeva

De succesvolle initiatie van projecten vraagt om uitbreiding van capaciteit. Hiertoe wordt specifieke expertise ingehuurd, die past bij het betreffende project. Zo verzorgen projectleiders van Delphy en Schuttelaar en Partners de projectleiding van het project Regiocertificering. Harmen van Dam wordt ingezet voor de coördinatie van de Regio Deal en Bollenscenario's. Voor subsidies werken wij al jaren samen met Haute Equipe. Deze flexibele en deskundige invulling van het projectmanagement verloopt naar tevredenheid.

FINANCIERING

Voor 2026 draagt de Provincie Zuid-Holland een belangrijk deel van de financiering van respectievelijk de organisatie ("governance") en de projecten. Ook ontvangen we een bijdrage van de Bollenstreekgemeenten, de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB) en daarnaast nog externe subsidies t.b.v. specifieke projecten.

De afgelopen jaren is EUR 180.000 per jaar vanuit de gemeenten bijgedragen. Deze overeenkomst had een looptijd tot en met 2025. Een samenvoeging tussen de Greenport en EBDB is niet tot stand gekomen. Een integratie levert slechts een beperkte kostensparing op en de betrokken partijen zien het belang dat de Greenport zijn eigen herkenbare entiteit en rol kan behouden. Evenzeer zien de betrokken partijen het belang van een goede samenwerking om gezamenlijk bij te dragen aan een bloeiende sierteeltregio. Daartoe is door de Greenport en EBDB een gezamenlijk jaarprogramma 2026 opgesteld en zal de samenwerking worden geïntensiveerd.

Met de gemeenten is na uitvoerig overleg afgesproken dat de bijdrage aan de governance van de Greenport EUR 75.000 per jaar zal bedragen voor 2026 en 2027 en dat de EBDB daarnaast EUR 37.500 per jaar zal bijdragen. Dit is een forse verlaging van het governance budget van EUR 180.000 naar EUR 112.500. Deze verlaging van het budget betekent dat de Greenport minder kan inzetten op het onderhouden van ons netwerk, het initiëren van projecten en het deelnemen aan overleggen. Het bestuur waardeert enerzijds de bereikte financiering maar is anderzijds bezorgd over de verlaagde bijdrage en de structurele financiering van de Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek. Dit onderwerp zal zeker aandacht moeten krijgen vanuit de nieuwe colleges en de Greenport zal zich uiteraard daar actief in opstellen.

Onder voorbehoud van goedkeuring door de betreffende partijen, gaan we uit van de volgende begroting:

Begroting Greenport Duin en Bollenstreek 2026		Bijdrage Gemeenten	Bijdrage PZH	Bijdrage EBDB	Overige financiering	Nog te financieren
		GOVERNANCE	GOVERNANCE & PROJECTEN	GOVERNANCE & PROJECTEN	PROJECTEN	PROJECTEN
Ruimte						
Kwaliteit en kwantiteit (verzilting, eco-systeemdiensten ontwikkelen)	45.000					45.000
Visie 2050 - Bollenscenario's - Resilient Delta	30.000		30.000			
Zoetwaterbeschikbaarheid	50.000					50.000
Kennis en innovatie						
Proefvelden Bollenteelt	277.000		10.000		267.000	
Verduurzaming						
Energie	5.000		5.000			
Water/bodem/gewasbescherming	455.000		400.000	25.000	30.000	
Verpakkingen, grondstoffen/reststromen	20.000					20.000
PPS'en (Aaltjes, Missing link hyacint, KoM)	32.000			32.000		
Onderwijs en Arbeidsmarkt						
Uitvoeren Human Capital Agenda	567.000			67.000	500.000	
FUTURE, Tuinbouwbattle, Bollenstreek in Bedrijf	12.000			6.000	6.000	
Governance						
Onderhouden netwerk	60.000	25.000	35.000			
Communicatie projecten en algemeen	93.000	43.000	20.000		30.000	
Tuinbouwondernemersprijs	25.000		25.000			
Coördinatie Regiodeal	50.000				50.000	
Organisatiekosten	68.800	7.000	24.300	37.500		
Onvoorzien	15.700		15.700			
Totaal	1.805.500	75.000	565.000	162.500	883.000	115.000

Samenstelling Bestuur

Bij aanvang van 2026 bestaat het bestuur van de Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek uit navolgende bestuursleden.

Dick Hylkema

Onafhankelijk voorzitter

Kees Bakker

Opleidingsmanager bij Yuverta

Marcel van Vliet

Ondernemer (snijbloementeler)

Marjon Verkleij-Lemmers

Hoogheemraadschap van Rijnland -
adviserend lid van het Bestuur

Klaas Hogervorst

Ondernemer (bloembollenkweker)

Hubert Weijers

Ondernemer (dahliakweker)

Marlies Volten

Wethouder Gemeente Teylingen

Hanneke van Nistelrooy

Provincie Zuid-Holland
Adviserend lid van het Bestuur

Financiële rapportage

De financiële rapportage en verantwoording over 2024 is beschikbaar.

De activiteiten van Greenport Duin- en Bollenstreek zijn mogelijk gemaakt door subsidies voor de verschillende projecten en:

- Een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten Katwijk, Noordwijk, Hillegom en Lisse en Teylingen
- Een meerjarenbijdrage van provincie Zuid-Holland en projectbijdragen
- Bijdragen van Stichting Bloembollen Onderzoek, LTO, Stichting Hagelunie, Keukenhof en het Hoogheemraadschap van Rijnland en van KAVB in uren.
- Bijdragen op projectbasis vanuit de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB).

Greenport Duin- en Bollenstreek

Leidsestraat 130 F, 2182 DS Hillegom
info@greenportdb.nl • www.greenportdb.nl

f t i in

**green
port**
DUIN- EN
BOLLENSTREEK